

La renovació del TNP

El pròxim 12 de maig conclou el Tractat de No Proliferació d'armes nuclears. Xavier Rius comenta les dificultats que planteja la seva renovació.

"La reducció i destrucció de totes les armes nuclears i dels mitjans per fabricar-les, ha de ser la gran causa comuna de la humanitat (...) La manera més segura d'afrontar l'amenaça de les armes nuclears es desfer-se'n absolutament." Amb aquestes paraules inaugurava Butros Gali, la conferència internacional per la renovació del Tractat de No Proliferació nuclear (TNP).

Aquest tractat, signat fa 25 anys, atorgava el monopoli de les armes nuclears als Estats Units, la Unió Soviètica, la Xina, França i el Regne Unit, els quals es comprometien a no transferir ni armes, ni la tecnologia per construir-ne a cap altre país. Vinculava també els estats signataris no posseïdors a acceptar el sistema de garanties i inspeccions de l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica (AIEA), per tal de comprovar que no desenvolupaven programes, a la vegada que comprometia els cinc posseïdors a reduir i eliminar els seus arsenals nuclears, per fer desaparèixer de la Terra l'amenaça atòmica.

Però en el context de l'enfrontament Est-Oest, i la política independent de la Xina, països no signataris de Tractat, com l'Índia, Pakistan i Israel han desenvolupat la tecnologia nuclear i posseeixen armes atòmiques. D'altra banda, Corea del Nord, que va signar el Tractat l'any 1990, ha mantingut un llarg pols amb els Estats Units i l'ONU pel que fa a les inspeccions

Un míssil soviètic SS-25. Molts països han accedit de manera secreta a la tecnologia nuclear.

de l'AIEA. El mateix ha passat amb l'Iraq. I es té informació que Líbia, Algèria i l'Iran, també signataris, desenvolupen tecnologia nuclear amb finalitat militar. Precisament s'ha acusat la Xina i Rússia de transferir tecnologia a aquest últim país.

Països com l'Egipte, Mèxic, Veneçuela o Indonèsia, contraris al fet que el Tractat es porrogui indefinidament, han acusat els Cinc de no complir els seus compromisos de fer destruir els arsenals propis. Per això prefereixen una renovació per un temps determinat. A la vegada, des del

món àrab s'acusa els Estats Units de ser tolerants, o fins i tot d'haver donat suport al programa nuclear d'Israel. En aquest sentit, Síria ja ha rebutjat la pròrroga del tractat si Israel no s'hi vincula.

Pel que fa al procés de desarmament de les grans potències, es va avançar molt amb els acords START I i START II, i està pendent un proper START III, però Rússia, que en plena fuga de científics i tecnologia, recupera el poder nuclear d'Ucraïna, Kazakhstan i Bielorrússia, amb un president feble, i un Parlament poc favorable a l'acord, encara no ha ratificat l'acord START II. I pel que fa a la suspensió de les proves nuclears, tampoc no hi ha hagut fins ara acord entre els Cinc, ja que mentre França, Rússia, els Estats Units i el Regne Unit, no en fan des de 1990 o 1992, la Xina ha continuat amb les explosions, malgrat que ara s'ha mostrat favorable a estudiar una moratòria.

Amb aquesta situació és difícil d'advertir si s'aconseguirà la pròrroga indefinida del Tractat, o només una renovació temporal. La possessió d'armes nuclears i la tecnologia que tenen països en conflicte com Israel, l'Iran, Corea o Algèria; la fuga de científics i tecnologia de l'antiga Unió Soviètica o la posició sovint ambigua de la Xina no farà fàcil arribar al consens abans del 12 de maig.

Xavier Rius

Les últimes hores de De la Rosa

Fabià Estapé recorda els compromisos adés adquirits i ara incomplets pel financer Javier de la Rosa.

Hi ha gent que no vol, o no pot, aprendre res. Heus ací el gran financer Javier de la Rosa Martí, en llibertat provisional amb una fiança de 1.000 milions de pessetes i l'obligació d'anar al jutjat els dies 1 i 15 de cada mes. Sembla que el xoc és prou im-

portant. Doncs, no. Ahir a Cadaqués, emparat pels seus guardaespalles, es va permetre d'escriure Pilar Rahola, diputada ben coneguda d'Esquerra Republicana de Catalunya. Va dir-li: "Soy Javier de la Rosa Martí, y así cuando tenga que meterse conmigo podrá decir

que me conoce de carne y hueso". No ho hauria dit mai. Pilar Rahola, que té la llengua molt esmolada, li va respondre que tant ella com els accionistes de Gran Tibidabo el coneixien sobradament.

Bé, això és un petit incident que ens

ve a demostrar que Javier de la Rosa ja en balla més que no en toquen. El que avui té una importància decisiva és que la nova consellera de Justícia de la Generalitat del Principat ha començat les gestions oficials perquè Javier de la Rosa Martí torni 400 milions de pessetes de la Fundació Quail que se'n va endur d'aquesta Fundació, i dos crèdits personals cancel·lats amb accions nul·les.

Les reaccions de Javier de la Rosa, que sembla que no deixa de remugar contra Miquel Roca, són senzilles:

ARXIU

Javier de la Rosa. El financer va escriure Pilar Rahola.

tornar els diners, perquè els perills són molts. La nova consellera de Justícia, Núria de Gispert, sembla tenir molta més energia que no el seu predecessor. Sobre el futur de l'home que gosa agredir verbalment una diputada del Congrés, i que té pendent la fiança de 1.000 milions de pessetes, mentre a Londres li reclamen 500 milions de dòlars USA, pot prendre, en qüestió de molt pocs dies, una decisió que farà història: la intervenció judicial de la Fundació Quail.

Després ningú no hi serà a temps. **Fabià Estapé**

Prensa: bona salut

Està el diari 'Las Provincias' en venda? J. J. Pérez Benlloch analitza les possibilitats que aquest rumor siga una realitat.

Segons les últimes dades de l'Estudio General de Medios, referides al període comprès entre l'abril de 1994 i el març de 1995, els dos diaris valencians de la capital continuen mantenint l'hegemonia i la dura competència pel mercat. Segons la font esmentada i en el capítol de l'audiència, *Levante* se situa en 335.000 lectors i *Las Provincias* arriba als 302.000, fet que deu haver sorprès no pocs observadors del panorama periodístic, ja que tradicionalment era aquest segon rotatiu el que exhibia una lleugera primàcia.

No obstant això, poc ha canviat en el pugilat que dirimeixen totes dues capçaleres, que han culminat un pla ambiciós de renovació tecnològica i no menys complex pla d'edicions especials per a les comarques centrals del País Valencià i per a la Plana. El resultat es reflecteix en aquesta taxa persistent de creixement i sanejat compte d'exploració.

Ens sembla com a mínim curiós que aquesta simetria i antagonisme entre un diari i l'altre siguen així mateix un transsumpte del que s'esdevé en el paisatge polític local, on el PSOE i el PP es reparteixen el mercat electoral i les dues màximes instàncies de poder, és a dir, la Generalitat, socialista, i l'Ajuntament, dels po-

pulars, ahora que atorguen les seues preferències, respectivament, al *Levante* i a *Las Provincias*.

Si bé és interessant registrar aquest diagnòstic periòdic de la premsa local de València, encara que siga per la salut que constata en el sector i els alts i baixos que es produeixen, el fet realment nou és el

ARXIU

María Consuelo Reyna. La directora del diari viu en permanent tensió.

rumor que ha circulat aquests dies passats, anunciant canvis dràstics en la titularitat del diari fundat per Teodor Llorente i portaveu de la dreta més rànica i no poc silvestre en alguns aspectes.

Segons fonts del gremi, una empresa multimèdia i per descomptat opulenta va al darrere de *Las Provincias* amb l'objectiu d'adquirir una porció majoritària de la seua propietat. No és l'únic dels tempteigs que li han fet i els millor informats recorden que recentment hi hagué un coqueteig amb cert grup de la premsa basca. Tantes vegades va el càntir a la font que a l'últim es trencarà.

Els informats creuen que cada dia és més factible aquesta operació, que sovint transita com un fantasma per la ciutat. Encara que probablement no es tracta més que d'haver confós la fama amb les ganes de menjar, hi ha dos fets que la propicien: en primer lloc, el futur problemàtic d'una empresa familiar desarrelada dels grups de comunicació denominats multimèdia. A pesar d'aquesta orfanat, res no suggereix que perille la rendibilitat i el creixement del diari, el que paradoxalment es tradueix en un incentiu major per als qui el requereixen.

En segon lloc, i més decisiu, la distribució de la titularitat entre tres famílies, la